

készültségbe helyezését, és ezzel párhuzamosan az ellenség első tömeges légi csapásának elhárítását a készülségi erők azonnali, majd az alapvető erők folyamatos harc-bavetésével.

Ebben az időszakban az l.h.lé.ho. pártpolitikai szervei az érvényben lévő terveik alapján tevékenykedtek, és a kialakult helyzetnek megfelelően biztosították a feladatok végrehajtását.

III.

HAJTÓTÉVELMI LEVÉLTÁR
TULAJONSA

A HARCTEVÉKENYSÉGEK MEGVIVÁSA AZ EGYÜTTMŰKÖDŐ FELEK RÉSZEÉRŐL

A gyakorlat elgondolása szerint az első tömeges légi csapás hagyományos eszközökkel került végrehajtásra.

Az ellenség első tömeges légi csapását megelőzően az együttműködő törzsek, a felderítési adatok alapján, tájékoztatást kaptak a NATO csapatok teljes harckészültségbe helyezéséről. Ezt követően 14,30-kor a CsSzSzK. 7. LÉHDS. központi harcálláspontja előrejelzést adott a légi ellenség közeledéséről. Az együttműködő rádiótechnikai csapatok a terveknek megfelelően a megjelenő célokról kölcsönösen tájékoztatták egymást, a vadászrepülő csapatok feltöltötték a kijelölt őrzőjáratozási légtereket, a vezetési pontok a kialakult helyzetnek megfelelően intézkedtek a harctevékenységek végrehajtására.

Az MN. l.h.lé.HOPK. és a CSN.2.h.lé.HOPK. elhatárolása, mely szerint az ellenség légi csapásának visszaverését a vre. ezredek terepszakaszok szerinti harc-bavetésével, az erők egy részével teljes hatótávolságra tevékenykedve, a vadászirányítás átadás-átvételével, valamint a vre. és lérak. csapatok egy zónában, esetenként zónánként történő együttműködésével, célelosztás útján harcálláspontjáról valósítja meg - biztosította az eredményes harctevékeny-

ségeket. Elhatározásaikról kölcsönösen tájékoztatták egymást.

Az l.h.lé.ho. törzsének tevékenysége a harcvezetés időszakában, helyesen az egyszemélyi vezetés elvére épült fel. Általában időben biztosította a HOPK. részére a harcvezetés megvalósításához szükséges információkat. Ennek alapján a parancsnok a csapatok helyzetével, harctevékenységük eredményességével tisztában volt.

Ugyanakkor a ho. törzs munkájában az információk terítése, értékelése, az adatok feldolgozása vonatkozásában az is tapasztalható volt, hogy az egyes szervek esetenként csak jelentős késéssel szereztek tudomást az ellenség és saját csapatok helyzetében beállt változásokról. Kezdetben az OLP. felé előírt jelentések nagy késéssel és pontatlanul kerültek továbbításra.

HÁBTÖRTÉVELMI LEVÉLTÁR
TULAJDONA

A ho. törzsön belül a fegyvernemi főnökök részvétele a vezetési rendszerben - arányát és módszereit tekintve - még jelenleg sem egyértelműen szabályozott. Ez természetesen károsan hat vissza javaslataik, tapasztalataik figyelembevételére, valamint természetesen az információrendszer működésére is.

Ebben az időszakban a korábbi évekhez viszonyítva jelentős fejlődés volt tapasztalható a törzsek és vezetési pontok együttműködésében, ami a kialakult légihelyzetről, a saját csapatok készenlétéről és harctevékenységük eredményeiről szóló kölcsönös és folyamatos tájékoztatásban nyilvánult meg.

A kapott tájékoztatások és a kialakult helyzet helyes értékelése alapján az MN. l.h.lé.ho. és a CsN. 2.h.lé. ho. H-jai időben biztosították a veszélyeztetett irányok megerősítése érdekében a vre. erők egy részének tel-

jes hatótávolságra történő tevékenységét, az együttműködő repülőterekre való leszállással. A vadászirányítás átadás-átvételénél alkalmazott módszerek - földön és levegőben - helyesek voltak, biztosították a feladatok sikeres végrehajtását. A korábbi gyakorlatokon tapasztalt nyelvi nehézségek a "FELHŐ" gyakorlaton kevésbé jelentkeztek.

Az első tömeges légicsapás alatt sajnálatos módon az l.h.lé.HOPK. részére akadályokba ütközött a 11. vre. ho. 5. vre. ezredének tervek szerinti alkalmazása, mivel nem volt biztosított az 5. vre. ezred részéről kiküldött képviselő útján a közvetlen feladatmegszabás.

A fenti problémát a 36. LHDS-nek a Közp. H-on lévő képviselőjével a későbbiek során megoldottuk.

Az rt. ezred tevékenysége:

HANTÖRTÉNELMI LEVÉLTÁR
TULAJDONI

Az 54. h.rt.e. hadosztály harctevékenysége vezetésének, valamint a fegyvernemi csapatok harcának rádiólokációs biztosítását eredményesen végrehajtotta.

Az l.h.lé.ho. oltalmazási körzetében tevékenykedő légi célokat felderítette és folyamatosan tájékoztatta. A célok többségét időben, néhányat késve derített fel.

A harci munka végrehajtásának fontosabb tapasztalatai a következők voltak:

- az ezredőrs és kísérető ezredőrsök az alárendeltek felderítő tevékenységét megfelelően irányították, korábbiakhoz képest előrelépve helyesen alkalmazták a felelős szektorok szerinti harci munka végzésének elvét;

- ZENIT-70 gyakorlat tapasztalatai alapján megfelelő gondot fordítottak a légi célok hovatartozásának és

összetételének meghatározására és folyamatos követésére. Ennek érdekében a technikai lehetőségeken túlmenően eredményesen használták fel a vadászrepülő ezred harcálláspon-
tok útján a repülőgépvezetők által jelentett adatokat is;

- az együttműködés a szomszédos rádiótechnikai rendszerekkel, elsősorban a csehszlovák együttműködő fél-
lel az érvényben lévő utasításoknak megfelelően helyesen történt;

- az ezredőrs munkájában, az elért eredmények mel-
lett még hiányosságokat is tapasztaltunk, például az in-
dokoltnál nagyobb mértékben támaszkodott az 54/1. KEÖ-re,
ami abban is megmutatkozott, hogy számos esetben az 54/2.
KEÖ. által vitathatatlanul korábban felderített célokat
az 54/1. KEÖ. célszámára számoztatta át. Mindez a KEÖ-k
közötti együttműködés javuló tendenciáját fékezi;

HADTÖRTÉNELMI LEVÉLTÁR
TULAJDONA

- a hagyományos és a VOZDUH rendszer együttes alkal-
mazása terén szemléletbeni hiányosságok is érvényesültek
az olyan esetekben, amikor a félautomatikus eszközöket má-
sodrendű - kevésbé fontos célok - adatainak továbbítására
alkalmazták, figyelmen kívül hagyva azok harcászati-tech-
nikai lehetőségeit.

A vre. ezredek tevékenysége:

A vre. ezredek az ellenség első tömeges légicsapá-
sát a teljes harckészültségbe helyezéssel párhuzamosan,
együttműködésben a lérak. csapatokkal eredményesen megoldták.

Az első tömeges légicsapás időszakában a hadosztály
oltalmazási körzetébe berepült ellenséges légi célok ellen
sikeres tevékenységet folytattak. A harctevékenységek vég-
rehajtása közben eredményesen biztosították az irányításra
átvett elfogók rávezetését. Igen pozitíven értékelem, hogy

gyakorlatilag első alkalommal a bonyolult időjárási viszonyok ellenére a vadászirányítás átadást-átvételt, majd az átvett vadászok célravezetését a vezetési pontok sikeresen megoldották. Ugyanakkor nem lehetünk elégedettek végrehajtott irányítás átadás-átvételek mennyiségével.

Feltételezem, hogy amennyiben a gyakorlat jó idősz változata került volna végrehajtásra, ugy ezen számszerű adatok is pozitívabbak lettek volna. A jövőben nagyobb figyelmet kell fordítanunk a vadászirányítások átadás-átvételére, növelnünk kell azok számát. Ezt megköveteli és szükségessé teszi az a körülmény, hogy ennek begyakorlottsága nélkül - szükség esetén - nem tudjuk végrehajtani egymás érdekében a veszélyeztetett irányok megerősítését teljes hatótávolságokra történő tevékenységgel.

Feltétlen elismerést érdemel a KHDSOS. repülőgépvezetőinek felkészültsége, akik a bonyolult időjárási viszonyok ellenére Taszáron - részükre eddig ismeretlen repülőtéren - szálltak le.

Az ezredek műszaki állománya a repülőtereken leszállt együttműködő repülőgépeket megbízhatóan és gyorsan készítette fel az ismételt bevetésre, egyes esetekben a kialakult túlterhelések mellett is.

HADIÓNTÉBELMI LEVÉLTÁR
TULAJDOSA

A hajózó állomány a bonyolult feladatok és időjárási viszonyok között is jó felkészültségét, a feladatok végrehajtásához való készségét bizonyította.

Pozitívan értékelem az l.h.lé.HOPK. törekvését a helyes levegőbeni erőviszony kialakítására, továbbá azt, hogy az együttműködő felek vadászrepülő erői feladataikat bonyolult feltételek között, felhőben, a fedélzeti lokátorok alsó magasság tartományban hajtották végre. Bizonyos fokú előrelépést mutat a műszeres vadászravezetések arányának növekedése is, ezzel azonban még nem lehetünk elé-

gedettek, mivel a VOZDUH technika lehetőségeit nem használtuk ki kellően. Ennek feltételeit természetesen a mindennapi kiképzésben kell megteremteni, biztosítani.

A műszeres vadászrávezetés fontosságának jelentőségét az együttműködés vonatkozásában aláhuzza az a körülmény, hogy az együttműködés nyelvi nehézségeit megoldja. Ezt bizonyítja az is, hogy a felderítő célok tevékenységének időszakában az igen bonyolult időjárás viszonyok között a DHDSCS. 515. vre. ezrede által sikeresen folyt két átadott repülőgépnél rávezetése, melynek teljes befejezését csak az időjárás gyors romlása akadályozta meg.

A korábbiakhoz viszonyítva bár javult a vre. ezredek a sugárhelyzet értékelésének színvonala, ugyanakkor az l.h.lé.ho. vadászirányító pontjai a rávezetések alatt a kialakult légi sugárhelyzetet figyelmen kívül hagyták, s ezáltal veszélyeztették a hajózó állomány további hadrafoghatóságát. Ez is bizonyítja, hogy egyes parancsnokok a valóságot legjobban megközelítő helyzetek kialakítását, erre vonatkozó parancsok ellenére továbbra is figyelmen kívül hagyják.

HADTÖRTÉNELMI LEVÉLTÁR
TULAJDOK

A levegőben kialakított erőviszonyokat igen kedvezően befolyásolták - főleg a második tömeges légiosapás időszakában - a 36. LHDS, által bevetett repülőgépek. A kialakított erőviszonyok valóságos helyzetben is nagy valószínűséggel biztosították volna a légi célok megsemmisítését.

A légvédelmi rakéta ezredek tevékenysége

A harctevékenységek időszakában az l.h.lé.ho.légvédelmi rakétacsapatainak, valamint a velük együttműködő 177. légvédelmi rakétacsoport harctevékenységi körzetébe berepült légi célokat - 5 cél kivételével - feltételesen

megsemmisítették. Ezenkívül sajnos meg kell jegyeznünk, hogy megsemmisítettek 3 saját vadászrepülőgépet is. /:Ebből az l.h.lé.ho. egyet, a 177. lérak. ezred pedig kettőt:/.

A DHDCS. 177. lérak. ezred harc feladatának teljesítése - amely a gyakorlat alatt 51 esetben tevékenykedett eredményesen - külön elismerést érdemel.

Az l.h.lé.ho. légvédelmi rakétacsapatainak átlagos rakétafelhasználása 1,88 rakéta/cél, a harctevékenység eredményessége - a megsemmisítés valószínűsége szerint - 0,87 volt. Ezek a mutatók a légvédelmi rakétacsapatok megfelelő felkészültségét számszerűen is bizonyítják. Emellett azonban olyan negatív tapasztalatokkal is találkoztunk, hogy a légvédelmi rakétacsapatok a légi helyzet megfelelő elemzését elmulasztva - figyelmen kívül hagyva a légi célok jellegét és mozgáselemeinek bonyolultságát - rendszeresen 1-2 rakétát használtak fel célonként.

HATORTÉVELMI LEVÉLTÁR
TULAJDOSA

Annak ellenére, hogy a megsemmisített saját vadászrepülőgépek aránya a korábbi gyakorlatokhoz viszonyítva csökkent, az e téren elért eredményekkel még nem lehetünk elégedett. A fenti hiányosságok visszavezethetők az MN. honi légvédelmi csapatok és a DHDCS. harcálláspontjain a légi célok számozása terén fennálló problémákra is. Jelenleg a harcálláspontok még nem tartják be minden esetben a légi célok számozására - az együttműködési tervekben - előírt utasításokat. Az azonos légi célokat - esetenként párhuzamosan - saját célszámokkal látják el, ami megnehezíti a légi helyzet egységes értelmezését, a feladatmegszabást, a rendelkezésre álló erők és eszközök ésszerű felhasználását és végső soron az együttes harc feladatok eredményes végrehajtását. A fenti problémát a DHDCS-al közösen kell megoldani és meg fogjuk oldani.

Amint az az elgondolásból előttünk ismeretes az első tömeges légicsapás időszakában a l.h.lé. ezredünk

fő vezetési pontja a Kinizsi laktanyában kiesett a vezetésből. Összeköttetése az előljáróval és az alárendeltekkel megszakadt. Következésképpen szükségessé vált a tartalék vezetési pont aktivizálása, az alárendelt légvédelmi rakétaosztályok harcvezetésének megvalósítása.

Az ezred tartalék vezetési pontja a fenti időpontban nem tudta feladatát teljesíteni, mivel nem sikerült az alárendeltekkel az összeköttetést felvenni. Így azok önálló harctevékenységet folytattak harctevékenységi terveiknek megfelelően. Tevékenységüket megnehezítette az is, hogy a légihelyzet értékelését, főleg az rt.e. tájékoztatósi adatai alapján végezhették, ahol a késés általában 4 perc volt.

Negatív tapasztalat volt az is, hogy az l.h.lé.ho. együttműködő vr. és lérak. ezredeinek harcálláspontjai nem kellő mértékben hajtották végre egymás tájékoztatását a kialakult légihelyzetről, saját csapataik tevékenységéről, ami károsan hatott az együttműködésre.

IV.

HADTÖRTÉNELMI LEVÉLTÁR
1954

A CSAPÁSOK KÖVETKEZMÉNYEINEK FELSZÁMOLÁSA

A NATO katonai vezetőinek nézetei szerint az európai hadszíntéren is lehetséges kezdetben hagyományos eszközökkel, majd a főbb politikai-hadászati célkitűzések elérése érdekében az atomeszközök tömeges alkalmazására való áttéréssel vívott háború.

A gyakorlati harcászati elgondolása szerint az ellenség, az első tömeges légicsapás alatt szenvedett veszteségek ellensúlyozása érdekében, áttért a tömegpusztító eszközök tömeges alkalmazására.

Ebben az időszakban az MNK. területén lévő objektumok ellen a légi ellenség feltételeken 17 atomcsapást

dó szolgálat eredményesen biztosította a vezetéshez szükséges összeköttetéseket. A tartalék vezetési pontokról biztosított h iradás folyamatossága és megbízhatósága - a 104. lérak. ezred kivételével - elmaradt a követelményektől. A 11. lérak. ezred tartalék vezetési pontjáról az alárrendelt osztályokkal összeköttetés nem volt. Az l.h.lé. ho. TH-ról a parancsnoki összeköttetés a rádiórelé csoportjának folyamatos volt, azonban a tájékoztatás - az értesítési adatok hiányos vétele miatt - nem elégítette ki a követelményeket.

Az általunk levont következtetéseken túlmenően elengedhetetlenül szükséges, hogy a hadosztály vezetése a megfelelő következtetéseket levonja és intézkedéseket tegyen a h iradás biztosítására.

X

X

X

Összefoglalva: a honi légvédelmi csapatok a magasabb harcászulási fokozatok feladatait a harcászulási helyezési terveikben meghatározott időnormákon belül, szervezeten végrehajtották. Ennek során tartalék állásba települt 10 db rádiólokátor állomás.

HANTÖRTÉNELMI LEVÉLTÁR
TULAJDON

A harctevékenységek végrehajtása során a felek erői eredményesen küzdöttek le a harctevékenységi körzetükbe tevékenykedett légi támadóeszközöket. Az MN. l.h. lé. ho. vre. csapatai 97 bevetéssel 47 elfogást, a CSN. 2. h. lé. ho. vre. csapatai 33 bevetéssel 34 elfogást, a DHDCS. vre. csapatai 53 bevetéssel 27 elfogást, a KHDSCS, 159. vre. ezrede 28 bevetéssel 31 elfogást hajtottak végre. A felek kölcsönös megerősítése érdekében alkalmazásra került az MN. l.h.lé. ho. részéről 6, a CSSZSZK. részéről 4 vadászrepülőgép az együttműködési repülőterekre történő leszállással.

Az MN. 1.h.lé.ho. léрак. csapatai 70 tevékenységgel 58, a CSN. 2.h.lé.ho. léрак. csapatai 37 tevékenységgel 34, a DHSCS. léрак. csapatai 51 tevékenységgel 51 cél ellen folytattak eredményes harcot.

A gyakorlat tapasztalatait bizonyítják, hogy együttműködő törzseink és csapataink feladataikat eredményesen megoldották, megfelelő felkészültségről tettek tanubizonyítást. A bonyolult körülmények és feltételek mellett feladataikat eseménymentesen oldották meg. Mindezek magasfokú erkölcsi-politikai állapotukat is bizonyítják.

A közös feladatok végrehajtása során erősödött, szorosabbá vált személyi állományunk, tisztjeink és katonáink fegyverbarátsága, a közös feladatok együttes végrehajtására való készségük.

A gyakorlat a pozitív tapasztalatok mellett feltárta azokat a területeket is, ahol további közös erőfeszítések szükségesek részünkről az eredményesebb tevékenység érdekében. Véleményünk szerint ezek a területek az alábbiak:

HANTÖRTÉNELMI LEVÉLTÁR
TULAJDONA

1./ Tovább kell javítanunk együttműködésünk feltételeit a vonatkozó terveink korszerűsítése, a vezetés és különösen a törzsek közötti információs kapcsolatokat, a kialakult helyzetekről való tájékoztatási munkamódszereket, valamint tökéletesítenünk kell az együttműködés híradási feltételeit.

2./ Az 1.h.lé.ho. tartalék vezetési pont rendszerre vezetési készségének, működése megbízhatóságának fokozása érdekében 1971. június 30-ig a hadosztály parancsnok vezessen le törzsvezetési gyakorlatot a tartalék vezetési pontok huzamos ideig tartó működtetésével - a ho. TH-ról biztosítva az összeköttetést az előljáró, együttműködő és alárendelt harcálláspontokkal. A ho. TH-on a vezetési csoport munkáját minden esetben a HOPK. ÁLTH. irányítsa.

3./ Az MN. területén települő légvédelmi vadászrepülő erők megbízható irányítása, a légi célokról szóló tájékoztatások minőségének fokozása érdekében a ho. növelje a VOZDUH rendszer kihasználásának lehetőségeit, különösen a vadászirányítások szempontjából. Ennek érdekében a kiképzési repülések végrehajtásakor növelni kell a műszeres vadászravezetések részarányát, végrehajtása helyzetét havonta kísérik fokozott figyelemmel.

4./ Fel kell tárnunk a napi kiképzés során az együttműködési feladatokkal kapcsolatos gyakorlás lehetőségeit. A teljes hatótávolságra történő harctevékenység megbízható begyakorlása érdekében az l.h.lé.ho.vre. csapatai az 1971. évre tervezett együttműködő repülőterek berepülését század kötelékben hajtsák végre.

5./ Az l.h.lé.ho. törzs vezetési mechanizmusának és feltételeinek javítása érdekében a HOFK-a - a gyakorlat tapasztalatainak felhasználásával - vizsgálja felül a fegyvernemi főnökök helyét és szerepét /:beleértve azok elhelyezését is:/ a harcászati vezetésben - biztosítva ezzel a vezetésben való hatékonyabb részvételüket.

HADTÖRTÉNELMI LEVÉLTÁR
TULAJDON

A "FELHŐ" fedőnevű harcászati együttműködési gyakorlat - véleményünk szerint - az alapvető kiképzési célkitűzéseit elérte. Eredményesen hozzájárult az EPEF.1971. évi direktívájában részünkre meghatározott követelmények teljesítéséhez. Ennél fogva harckiképzésünk folyamatának meghatározó részét, feladatát képezte. Tapasztalataink további feldolgozása után hasznosan segíti elő a soronkövetkező feladataink megoldását.

A gyakorlat eredményeinek és feltárt hiányosságainak egybevetése alapján a "FELHŐ" fedőnevű légvédelmi harcászati együttműködési gyakorlatot

" M E G F E L E L Ő " - re

értékelem.

Az 1.h.lé. HOPK. az elhangzottak, az e. döntnökök írásos jelentései, saját tapasztalatai alapján 04.15-ig értékelje a gyakorlatot a ho. törzse és alárendeltjei előtt.

A 2.h.lé. HOPK. a tapasztalatokat használja fel a júniusi gyakorlatra történő eredményes felkészülés érdekében!

Befejezésül itt szeretném hangsúlyozni azt a segítő hozzájárulást, megköszönni a baráti hadseregek, fegyvertársaink jelenlévő képviselői útján a közös feladatok végrehajtásában való részvételt a CSN. 7. HLÉHDS. és a 2.h.lé. ho. parancsnoksága és törzse, a szovjet hadsereg DHDSCS. légvédelmi és 36. LHDS. parancsnoksága részéről, ami az előkészítés időszakától a gyakorlat befejezéséig, a tapasztalatok feldolgozásáig folyamatosan megnyilvánult.

Elismeréscmet és köszönetemet fejezem ki az 1.h.lé. hadosztály parancsnokának, törzsének, a hadosztály párt- és KISZ bizottságának, egész személyi állományának a gyakorlatra való felkészülés és a gyakorlaton kifejtett lelkiismeretes, megfeszített és egészében eredményes munkájáért.

HADTÖRTÉNELMI LEVÉLTÁR
TULAJDONSÁG

Elismerésem fejezem ki a 2.h.lé.ho. és Kilián Re. Mű. Főiskola Parancsnokának a gyakorlat biztosításában való eredményes közreműködésükért, a ZMKK. és OLP. alárendelt alakulatok állományából a gyakorlatra bevont döntnökök munkájáért.

Az OLP. törzs azon állományának, akik a gyakorlat tervezésében, szervezésében, ellenőrzésében, végrehajtásában és értékelésében eredményes és jó munkát végeztek.

A következő napokban értékelő parancsot adok ki személyekre vonatkozó mértékben.

A gyakorlat valamennyi résztvevőjének közös feladataink végrehajtásához további jó eredményeket, sikereket kívánok.